

Samen door één deur

HUGO VAN DER POEL

Aan de randen van het land neemt de bevolking nauwelijks toe, of krimpt die zelfs. De bevolking in de (Rand)-stedelijke gebieden groeit snel. Bovendien verandert de samenstelling van de bevolking. De randen

van het land vergrijzen, mede doordat veel jongeren vertrekken naar de steden. In de steden neemt het aantal ouderen ook toe, maar verhoudingsgewijs minder snel dan in de landelijke gebieden. Deze demografische ontwikkelingen stuwden de sportdeelname in de (Rand)stedelijke gebieden. In de landelijke gebieden staat die juist onder druk.

Het probleem in het landelijk gebied is het verlies aan draagvlak voor de bestaande sportvoorzieningen. Een bevolking die krimpt en vergrijst, maakt steeds minder gebruik van sportvelden, sporthallen en zwembaden. Wanneer groot onderhoud of nieuwbouw onvermijdbaar zijn, is de vraag of dat nog wel moet gebeuren. Moet we niet opheffen, samenvoegen of kleiner terug-

bouwen? Maar daarmee nemen de reisafstanden toe en dunnen de competities uit. Dat maakt sporten weer minder aantrekkelijk, waardoor het draagvlak nog verder erodeert. Enzovoort.

In het (Rand)stedelijk gebied is er juist vraag naar meer sportvoorzieningen. Zie de wachtlijsten voor zwembles en hockeyverenigingen. Maar sportvoorzieningen, zeker sportvelden en zwembaden, vragen (veel) ruimte en geld. Met als gevolg dat er (binnenstedelijk) volop nieuwe huizen verrijzen, maar de bouw van bijbehorende sportvelden, sporthallen en zwembaden achterblijft. Om (sportief) te bewegen moeten de inwoners naar fitnesscentra en trapveldjes. Als de sportdeelname in landelijk gebied daalt en in (Rand)stedelijk gebied niet kan groeien, loopt landelijk de sportdeelname terug. Zeker in de traditionelere vorm van georganiseerde verenigingssport. In beide gevallen biedt clustering van voorzieningen (sport, school, zorg, welzijn, cultuur) kansen. Deze clusters zijn sociale ontmoetingscentra en bieden mogelijkheden

voor stapeling van functies en multifunctioneel gebruik. Denk aan één zaal voor bewegingsonderwijs, culturele activiteiten, vergaderingen, kieslokaal, activiteiten voor de buurt, enzovoort. En gedeeld gebruik van ondersteunende voorzieningen, zoals een parkeerplaats (onder een dak van zonnepanelen), sanitair en kantine. Het ontwerp en de exploitatie van dit soort clusters vraagt planmatig, integraal en innovatief denken, organiseren en bouwen. Het is een nieuw type voorziening, waarbij de traditionele monofunctionele aanpak en eisen- en wensenlijstjes van de samenstellende onderdelen moeten worden losgelaten. De opdracht is nieuwe sociale centra te bouwen. Centra waar voor iedereen wat te doen (en te bewegen) is en iedereen uit de buurt, de wijk of het dorp welkom is. Samen door één deur! ●

Hugo van der Poel is directeur-bestuurder bij het Mulier Instituut.